

Εδώ και αν πολλοί εις υποστηρίζουν. Και νομίζαμε πως ούτε ο επιθεωρητής κ. Στεφανάκος ούτε άλλος κανείς διαβάσαντας την απάντησιν αυτήν θα έλθοι να μας δει δέν είχε παράση ενας κλάδος, που γιν' δέν ετερον φορά ο κλάδος, δέν Γεν. Συνέλευσιν, καθώρισε, ιδίαιτα από τριμήνην δημοσίαν διζήτησιν, εις απόψεις του και δέν εκπαιδευτικό και δέν διοικητικό και δέν άλλα ζητήματα και καθάρσις εις τὸ Προγραμμαμά του, ἡ ἐξυμνογὴ τοῦ ὁποίου—πιστεύει ο κλάδος—θὰ ἐξυμνηθῆσιν πραγματικὰ τὸ λαϊκὸν σχολεῖο. Ἀλλὰ ἐκάναμε, φαίνεται, λάθος γιατί ο κ. Στεφανάκος οὔτε ὅταν διάβαζε τὴν ἀπάντησίν μας δὴν ἀλλοπλογραφία τοῦ «Δ. Η.» οὔτε ὅταν ἔγραψε ἕνα εἶδος διαγγέλματος πού ἐδημοσίευσε δέν «Ἐργὴν ἐθνηθῆκε τις ἀποφάσεις τοῦ Κλάδου, ὅπως ἐπίσης δέν εις ἐδέχθηκε δὴν ἔκανε τὸ δυνήτριον. Καί γιὰ αὐτὸ τὴν ἀπάντησίν μας εἶν ἀποδίδει δὲ «προσωπικῆς ἀντιλήψεως τῆς Διοικήσεως. Δέν ἔχομεν ἑθνικὴν τὴν ἀξίωσιν νὰ παραβίχεται εις ἀρχὴς τοῦ Κλάδου. Οὔτε ἴδως εἶνε ἀνάγκη. Κυβερνῶσα ἀλλοθῆτα δέν δόξομεν, μάλιστα δὴν ἀρχὴ πού φάνηκε δέν ἀναγνωρίσθηκε ὁ μὲν ὄφωνα και μάλιστα δὴν ἦταν ἰσχυροὶ οἱ πολέμιοι τῆς. Αὐτὸ ὅμως δέν ἐδῶκε εἰκοπε δὴν ἐξήλωσεν καὶ ἐπιβολὴ τῆς. Ὁ ἀγῶνας εἶδε—τὸ ἐνοίσαμε και ἄλλη φορά—δέν εἶνε οὔτε «περὶ προσώπων» οὔτε περὶ «παιρησιῶν» οὔτε «περὶ διδακτικῶν διδίων». Ὁ ἀγῶνας εἶνε περὶ τοῦ ἂν ἠποκτιθῶμεν μιὰ μέρα λαϊκὴ παιδεία ὅσια τοῦ προσορισμοῦ τῆς.

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ

Συμβαίνει κυμνιὰ φορά βίβια δὲ λόγους τῆς ἀρνιέσεως μας γιὰ νὰ εὐχαρισθῶμεν τοὺς γράφοντες νὰ μὴν εἶνε μόνον οἱ γινόμενοι πού διατυπώνουν, ἀλλὰ και ὁ τῶν ὁποιῶν ποὶ εις διατυπώνουν. Κάποτε ἦν, δέν δημοσιεύσαμε τὰ ἀελλόμενα γιὰ νὰ μὴν ἐκτεθῆ ὁ γράφων. Καί κῆτι ἐτόσο δυνέθη και γιὰ τὸν κ. Στεφανάκο. Ἰδίαιτα και ἂν δέν ἦτο τὸ ψήφισμα πού ὑπογράφει ριζικὰ ἀνιέθητο γιὰ τὸ Πρόγραμμα και τῆς ἀρχῆς τοῦ Κλάδου, πάλιν δέν ἠμποροῦσε νὰ δημοσιευθῆ... ἀδιόρθωτο. Καί λυπούμεθα πού τὸ διαγγέλμα τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ πρὸς τὸν Κλάδο, γιὰ τὸ ὅποιοι ζητεῖ τὴν ἐνυμνογίαν του μὲς ἀναγκάζει πρὸς διαφώτισιν τοῦ δικαίου πού ὁ ἴδιος ἐπικαλεῖται νὰ φανερώσῃμε δὲ οὖς τοὺς λόγους τῆς ἀρνιέσεως μας. λυπούμενοι διπλὰ πού θὰ δέν δυδαρεθίσῃμε δήμερα, ἐνὸς μάλιστα εἶδε και λίγες μέρες ἐφιλοξενώσαμε διὰ τὸν ἴδιον τοῖο φιλόδοξον λόγια ἀγαπητοῦ δυνατῆδου. Τὸ «Δ. Η.» προσέχει τοὺς συνεργάτας του και δέν θὰ ἐδημοσίευε λ. χ. ποῖ τὴν φράσιν «ἡ δειλὴ ἡ ἐξέπαυτοματος διδακταλία νὰ ἀπρηξίνας και ἐπὶ τῆς ὑγεινῆς τοῦ παιδίου διὰ νὰ ἐξαρθεῖ αἰζωνται τὰ ὀφειδῆτα ἐνδιαφέρονται τοῦ λαοῦ...» Οὔτε—γιὰ νάναρῆρουμε ἕνα μόνο παράδειγμα ἀκόμη—θὰ ἐκώταμε τὴν ὑπόκλησιν ἐνὸς ἐπιθεωρητῆ δημοσιεύσαντος τὴ φράσιν του «ἡ διαρκεία... ὁ πῆρξες ἐγκώριος και γόνιμος...» ποῖ τὴν ξυνηλῆει εις τὸ διαγγέλμα του. Εἰς ἕνα ψήφισμα ὀλλῶν γραμμῶν ποῖ ὁ προσορισμὸς του (νὰ ἐπισθῆ δὴν Κυβερνῶσα και νὰ δημοσιευθῆ δ' ὄλο τὸν εκπαιδευτικὸν τύπον) ἐπιβάλλει κῆποσιν, τέτοιας ὀφειδῆς λαθὸν δέν ἀνυμνοθῆναι μάλιστα γιὰ ἕναν ἐπιθεωρητὴ. Ὡπως δέν

δυναρῶσθαι γιὰ ἀνθρώπο γιὰ δνοιχίωσιν ἀνατροπὴ και νοσηροδύνῃ φυσικὰ οὔτε οἱ ὑπαιτιγμοὶ πού ο κ. Στεφανάκος ριχῆναι κατὰ τῆς Διοικήσεως δέν «διαγγέλμα του» εἶνε ὀμλ. οἱ γινόμενοι τοῦ ὀφειδῆσιν «δὲ ἰστορικὴ συμφύρονα τῶν ἐκιδόντων (1) τὸ Δ. Βῆμα». Διότι ὀλοι—ἐχθροὶ και φίλοι—ἐξέρουν καλὰ δὲ τὸ ἀτομικὰ συμφύρονα «τῶν ἐκιδόντων» τὸ Δ. Βῆμα, τῶρα πού ο «καί ρος εἶδε και». κ. Στεφανάκο θὰ τοὺς ἐπέβαλον μῆλλον νὰ ἐξοπαθῶσιν και αὐτοὶ καθὼς κάναμε δεῖς δήμερα κατὰ τῆς μεσαρῶμῆσεως ἡ νὰ κάμουν ὅπως ἐκάνατε δεῖς εως χῶς τοῦλάχιστον τὴν πῆσια ἀφῆνόντας ἐκῶτες εις ἀρχῆς και τὰ ἰσνικὰ τοῦ Κλάδου δὲις ἐδῶτες ἐπιθέσεις και δέν ὀκοφαντικὰ ὀέλην τὰ «εἰς οἰκείων» και μὴ οἰκείων. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἄλλος λόγος.

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ

Ἰρῶθηκε λοιπὸν δὴν Ἀθῶνα και ἄλλος διδακταλικὸς δύλλογος γιὰ νὰ δυντόξῃ—καθὼς γὰς ἐξοβαίωσε ἀποχωρῆσαν μέλος του—τοὺς πρὸ πολλῶν δύντονόμενους δέν Παρθενῶνα καταλόγους προγράφων. Ἀς ἐξομολογηθῶμε λοιπὸν, ἀδελφοί, και ἂς περιμένουμε.

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΣΥΛΛ. ΚΕΦΑΛΑΗΝΙΑΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 13 Μαρτίου 1926 συμπληρωθῆν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατηγίθη εἰς ὀμμα, Α. Σταμογιάντος πρόεδρος, Ν. Παντελῆς γραμματεὺς, Γερ. Γαλιάνος ταμίας, Ἰάκ. Καλὸς, Χαράλ. Γεωργόπουλος, Ἄγγ. Ἀλεξανδρίτης μέλη. Ἀναλαμβάνοντας τὸ καθήκον του τὸ νέον Δ. Συμβούλιον χαιρετίζει θερμὰ τὴν Διοίκησιν τῆς Διδ. Ὀμοσπονδίας, διατρανῶναι τὴν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην του και συγχαίρει διὰ τοὺς μῶχθους πού κατέβαλε γιὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν Κλάδο σὸ ἰμῆναι τοῦ Πανυπαλληλικοῦ, ἀποδοκιμάζει τῆς ἐπιρροαιόμενης φωνῆς τοῦ Συλλόγου Γυθείου και καλεῖ πάντα τὸν Κλάδο, μὲ ἀληθινὰ ἐνωμένη θέλησιν νὰ βαδίσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν του, ἀναγνωρίζοντας, δὲ τὸ μόνον αἶτιο πού ἐξέρῃ μῆτρο ὀήμερον τὴν ἀτυχία (μὴ δημοσίευσιν) ὀνομο διαβαθμῆσεως) εἶναι ἡ ὀσοτερικὴ γκρίνια και ἀντιδραση ἀπὸ τὴν ὀποῖαν μῆς σφυρομητοὶ τὸ Ὑπουργεῖο και γνωρίζει τὴ δύνανμιν μας και φυσικὰ και τὶ ἀξίζομε. Ἀπέστειλε δὲ πρὸς τὰ μέλη τοῦ συλλόγου του και ἐγκύκλιον τὴν ὀποῖαν δημοσιεύσαμεν εις ἄλλην ὀελίδα.

ΑΠ' ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΑΣ ΕΡΩΤΗΘΟΥΜΕ

Ἀγαπητὸ «Βῆμα»
Ἀγῶν ἀρχισε πρὸ πολλῶν γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα και ἀπὸ τὸν τύπον και ἴδιως ἀπὸ μαρτικὰ στοιχεῖα εἶνα πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ. Γιαυτὸ ἀνεγκάχομαι καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ταλαιπώρια γωνία τῆς Ἐλλάδος μας νὰ γράψω δὲ λόγια πρὸς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα γιὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖο ἔχει λυθῆ πρὸ πολλῶν. Τὸ δὲ δὲ οἱ δημοδιδασκαλοὶ ἐξοβιθῆσαν ἰπὸ τῶν τότε κρατούντων ὕ ἀποφανθῶν ὀπὲρ αὐτῆς εἶναι ἀστατοί, διότι εἰ περισσότερον ἐλάδωσαν ἀπὸ τοὺς τότε; Τῆ φτώχεια μῆς τὴν ἀκλυροδότησαν και θὰ τὴν κληροδοτήσωμεν. Ἀλλὰ ἂς παραθεθῶμεν, δὲ οἱ συνάδελφοι τὸτα ἐξοβιθῆσαν. Ἐμεῖς τοῦλάχιστον εἰ νεαροὶ δημοδιδασκαλοὶ πῶθεν ἐξοβιθῆσαν; Πῶθεν και δευτῶ; Καὶ ἀπαντῶ, δὲ ὀδῶμα βία ἐξηγήθη και δὲ τὸ πῶς προέφραται ἐκ τῆς πείρας μας; καὶ ἰδοὺ κῆς διὰ τοὺς νέους τοῦλάχιστον τοὺς ἐξοβιθῆσαν ἀπὸ τὸ 1920 και ἀνετέθη... Διότι ὁ ἀγῶν ἔχεν ἀρχίσῃ πρωτῆτερον μῆς ἐπληγῆ ὁ πῶθος νὰ ἐξοβιθῶμεν και ἄμελς. Παιρηματικῶς μῆτος σὸ οἰολοῖο μου εἶδα, δὲ τὰ παιδῆ ἀρωτῶματα εις τὴν καθαρεύουσαν

δέν ἀπαντοῖσαν παρὰ δὲο τρεῖς λέξεις ἀδυνάτητας. Εἰς τὴν δημοτικὴν ὀμας μὲ ἕνα πῶλο ὀχυμῶσι και πῶλοσο λακτικῶ. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ ἔκανα και εις τὰς ἐκῶσεις και τὸ ἀποτέλεσμα τὸ αὐτὸ; ὀδοτε πῶλον ἐπιβῆθη δὲ ἡ δημοτικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ φυσικὴ τοῦ παιδίου τοῦ δημοτικῶ σχολεῖου. Νομίζω δὲ εἰς ὀλοι μῆς γιὰ ἀποφανθῶμεν ὀπὲρ αὐτῆς ἀπειρηματικῶν και ὀβὶ ἐξοβιθῆσαν και ἐπιπῶλον μὲ ὀλον μῆς τῆ φτώχεια δέν ἀπάφωμι νὰ ἔχομε συναισθησιν τῆς ἀποστολῆς μας και ὀμῶματα μὲ τὰς πεποιθήσεως μας νὰ ἐνεργῶμε και ἀπορωτῶμε πῆντοῦ και πάντοτε. Καὶ πρὸς τοῦτο δὲ ἀρωτῶθῆ ὁ κλάδος και θὰ δὲθῆ ἡ ἀπάντησις.

Μὲ πεποθῆθη δὲ δὲ δημοσιευθῆ
Ν. Παπαδόπουλος
Μπλεσι 24)9)26) Δημοδιδασκαλὸς

ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΔΙΚΗ

Ἀγαπητὸ «Βῆμα»

Φιλοξῆνος παρακλῶ εις τὰς στήλας σου τὴν ἱστορίαν, τῆς ἀκολούθου δίκης ἡτις ἐλάβε χώραν τὴν παρελθούσαν Παρασκευῆν 26 φθίνοντος ἔναντιον μου και τῆς ὀπείας τὸν περιεχόμενον πρῆπει νὰ γίνῃ γνωστὸν εις ὀλον τὸν ἐναντιοῦμενον κόσμον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ Δημοτικῶ Κατηγῶρου ἀποπομοιογράφου Βούλγαρη ὀς πρῶστατου τῆς θέμῆσεως:

Ἰδοὺ τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐπεθέσεως. Πρὸ τριετίας ἐξακολούθη νὰ φαιζῆ εις τὸ ὀπ' ἐμὲ σχολεῖον μικρὰ ὀρραφῆ μαθητῆρα ἀκαθάρτους και φηριθῶσα χῆρις εις τὴν ἐπιμηλιγμένην οἰκοκυρωσῶσιν τῆς μητρῆς και τοῦ φιλοσόφου πατρὸς τῆς. Συνέστησε ἐπῆνηλεῖμῶς εις αὐτὴν νὰ καθάρσῃ τὸ παιδὶ ἡλικίας 8 ἔτων, ἀλλὰ μῆτην.

Ἢ ἂν λόγῳ μητριᾶς ἔχι μόνον δέν συμμορφῶθῃ πρὸς τὴν καθαρῶτα ἀλλ' ἐξηκολούθη νὰ μὲ ὀβριζῇ εις τὰς ὀδοὺς εἰσοὶ προσέβδιον λέγει τὴν οἰκοκυρωσῶσιν τῆς.

Κατὰ τὴν 27 παρελθόντος Ν)δρίου ὁ σχολεῖτρος ἐπεσκέθη τὸ σχολεῖον και ἀῦρεν αὐτὴν εις ἐλασινὴν ἀκαθαρσίαν ὀς και τινὰς ἄλλας. Μετὰ τὸν ἐμβολισμὸν και τὴν ὀγεινῆν ἐξέτασιν τῶν μαθητῶν ὁ ἱερότερος συνέστησε δὲ ὀδοτα ἐσημῶσις εις τὸ δελτιὸν του τὴν κατάστασιν τοῦ σχολεῖου και ἀνεγῶρησε.

Μετὰ τὴν ἀναγῶρησιν τοῦ σχολεῖτρος ἀπέπεμψε τὰς ἀκαθάρτους μαθητῆρας δὲ νὰ καθαρῶσθῃν και ἐσφαιρισῶσιν. Τῆν ἐπῆνην ὀμοσ ἀπαίτησον και πάλιν εις τὴν ἴδιαν κατάστασιν.

Ἄφου εἶδον δὲ δέν συμμορφῶθησαν ἔλασον τὴν μηχανὴν και ἐκοῦραφα τῆς φηριθῶσεως.

Τὴν ἐπῆνην ὁ πατὴρ τῆς φηριθῶσεως μαθητῆρας χολῶθεῖς ἐκ τῆς καθαρῶσεως ἐπέδο και μῆγῃσι ἔναντιον μου ἡτις διεξήχθη ὀς ἀνωτέρω τὴν 26 λῆγοντος.

Κιτὰ τὴν ἐναρξιν τῆς διαδικασίας ὁ Δημοσιος κατηγῶρος ἀποπομοιογράφος κ. Βούργαρης μὲ ἀνηθῶνα τῆ; ἔξῆς φράσιν ἐκ τῆς ὀπείας τοῦ δικαστηρίου «ὀρὸ εὐὸ τὸ παιδὶ πού κοῦραμες ἡτο ἰδικῶν μου ἡ ὀθῶνα τὸ πιστότα ἀμῶσις και θὰ ὀε σκῶτανα».

Μετὰ τὴν φράσιν ταύτην ὁ ὀνηγῶρος μου Ν. Γεννητικῆς ἀπεγῶρησε τῆς αἰθῶσεως τοῦ δικαστηρίου διαμαρτυρεῖς. Οἱ κύριοι δικασταὶ χῆρις καλὰ καλὰ νὰ ἀπολογηθῶν και χῆρις νὰ ἐξοβιθῶσιν τὰ πραγματικὰ αἰτια τῆς πρῶσεως και τὰ κατεθέματα ὀπ' ἐμὸς ἔγγραφα τοῦ σχολεῖτρο ἱετροῦ περὶ τῆς καθαρῶσεως τῶν μαθητῶν μὲ ἀπέπεμψαν τοῦ δικαστηρίου και ἐσφαιραχῆσαν νὰ ἀπορωτῶσιν. Ἀφῶς ἀπεγῶρησε τῆς αἰθῶσεως τὸ δικαστηρίον ἐξέδωκε τὴν ἀπάντησιν τοῦ εἰ; τῆς ἐπέβαλεν εις ἐμὲ τὴν ἔξῆς πενήνην 3 ἡμερῶν φυλάκισιν 100 ὀρ. πρῶσιμον 200 ὀρ. ὀπὲρ τῆς παθούσης χῆρις εις τὴν ἀπικειάν των δέν συμμορφῶθησαν τὴν ἀξίαν, φαίνεται τῶν φονευθῶτων φηρῶν κατὰ τὴν ὀδῶσιν τῆς μηχανῆς.

Γεώργιος Πατερῆκος
Διαιτητῆς τοῦ σχολεῖου Καζβούσιου

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΟΙΟΙ ΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ

Πρὸς ὀστάσιν και ὀργάνωσιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθῶνων διορίσθη δὲ τῆς συντακτικῆς ἀποφάσεως ὀς πρῶτα τακτικὰ μέλη αὐτῆς ἐν τῇ πρῶτῃ μὲν τάξει τῶν θετικῶν Ἐπιστημῶν οἱ κ. κ. Δημ. Γιγνιῆτης, Φ. Νίγρης, Ρ. Νικολαῖδος, Γ. Φωκῆς, Κ. Ζίγγελης, Γ. Ρεμοῦνος, Ἄγγ. Γιγνῆς, Κ. Κτανῆς, Κ. Μαλιτῆς, Γ. Πολίτης, Κ. Σάββας, Γ. Σπλαδοῦνος, Ἐμμ. Ἐμμανουῆλ, Ἄλ. Βουρῶνης, και Κ. Βέτης. Ἐν τῇ δευτέρῃ τάξει τῶν Γραμμάτων και Καλῶν Τεχνῶν οἱ κ. κ. Γ. Κατῆρῆδης, Σ. Μενῆρος, Π. Καβῶβας, Χ. Τσοῦνας, Κ. Παλαμῆς, Γ. Ἰα-

κωβίδης, Γ. Σωτηριάδης, Κ. Ἀμαντος, Γ. Δροσίνης, Β. Κουραμένος, Α. Πρόβλεγγιος, Ἄντ. Κεραμόπουλος, Ι. Καλιτσουανάκης, Γ. Οικονόμου, Γ. Σωτηρίου και πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος Πακαδόπουλος και οἱ κ. κ. Κ. Ρακτιβάν, Α. Ἀνδρεάδης, Ν. Πολίτης, Δ. Παπούλιας, Θ. Βορέας και Μ. Λιδαδάς.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ ἔτος 1926 διορίζεται ὁ κ. Φ. Νέγρης, ὁ ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Γ. Κατζηδόκης, ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς μέχρι τέλους 1927 ὁ Σ. Μενάρδος, ὡς γραμματεὺς ἐπὶ τῶν πρακτικῶν ὁ κ. Κ. Παλαμᾶς και ὡς γραμματεὺς ἐπὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας ὁ κ. Γ. Δροσίνης, ἀμφοτέρωι μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1928.

ΠΩΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΤΑΙ Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

Δημοσιεύουμε ἐγκύκλιον τοῦ συλλ. Κεφαλαινίας πρὸς τὰ μέλη αὐτοῦ διδασκικώτατη γιὰ τὰ καθήκοντα τῶν ὀργανωμένων συναδέλφων.

Συνάδελφοι,

Ἀπὸ ἀτυχη νοοτροπία, ποῦ γέννησε ἡ ἐγωπάθεια αὐτοῦτως ὀλίγων συναδέλφων — γιὰτι πῶς ἄλλως νὰ χαρακτηρίσωμε, τὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ ἐπιβάλλῃ τις γνώμας του ἀσυστήτητες, — καὶ ἀπὸ ἀκτανόγητη ἀδιαφορία, ποῦ δυστυχῶς δέρνει πάντα τοὺς περισσώτερους, γιὰ τὰ ζωτικώτερα ζητήματά μας, τὰ ὁμῶς σχετιζόμενα μὲ αὐτὴ τὴν ἀτομικὴ και οἰκογενειακὴ μας ἀδυσκαρξία, μὲ τὴν ἐξόψωσὴν μας, τὴν ἠθικὴν και ὀλικὴν, και ἀπὸ ἔλλειψήν ἐπαγγελματικῆς συνείδησης, ποῦ γεννᾷ τὴν ἀδιαφορίαν αὐτῆς, ὁ Σύνδεσμός μας ἔρπασε σὲ τελεία ἀτόνια και παρ' ὀλίγων σὲ πλήρη διάλυση.

Σὲ στιγμᾶς τόσο ἐξαιρετικᾶς δυσμενεῖς, μὰς ἔλαχε ὁ κληρὸς ν' ἀναλάβωμε τὸ βαρὸν φορτίον τῆς Διοικήσεως.

Μὲ τὴν δεξιὰ συναισθησὴν τῆς ὑποχρέωσῆς νὰ ὀκηρητήσωμε μὲ τις μικρὰς μας δυνάμεις τὸ Σύνδεσμόν μας και τὴν δεξιὰ ἐπίγνωση τῆς σπουδαιότητος τοῦ προσρισμοῦ μας ὡς Διοικητ. Συμβουλίου, ἀπευθυνόμενα σὲ σὰς ζητώντας ἀκέραιη τὴν ἠθικὴν και ὀλικὴν ὑποστήριξή σας. Ἐπίκεινται πῶς θὰ βροθῶμε ἀμείριστη πρὸ καντὸς τὴν ἠθικὴν συνδρομὴν ὀλων σας και μὲ μόνη τὴν ἰδέαν ἀπ' αὐτὴ νὰ ἀντλήσωμε θάρρος, ἀναλάβωμε τις βαρῆς εὐθύνες τῆς Διοικήσεως, ἐκτελεστέας τῆς ἐντολῆς σας.

Γιὰτι μὲ τὴν ἀλήθειαν εἶναι πολὺ λυπηρὸν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ὀμολογήσωμε, δεῖ ἐργάτες κατωτέρων κοινωνικῶν τάξεων ἔχουν ἀντιληφθῆ βαθετέρᾶ μας τὴν ἀνάγκη τῆς σωματικῆς ὀργανώσεως και συνεργασίας.

Συνάδελφοι,

Πιστεύουμε ἀκράδαντα, πῶς νοιώθετε, δεῖ διατρέχωμε τις κρίσιμώτερες στιγμᾶς τῆς ἐπαγγελματικῆς μας ζωῆς, ἀπὸ τὰ ζωτικώτερα οὐφρονετὰ μας βρῖσκονται στήν κόψη τοῦ ξυραφιοῦ και ἐπομένως ἔχομε τὴν ἐρηθ ὑποχρέωση νὰ τ' ἀντιπρόζωμε ἐνωμένοι σὲ μιὰ χαλύδβινη θέληση και δεῖ διακράτωμε τὸ μεγαλειότερον τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας, κατὰ τῆς οἰκογενείας μας, ἀν ἐξακολουθήσωμε νὰ εἰμαστε μοιρολάτρες και ἀδιάφοροι πρὸς τὴν ὀργάνωσὴν μας τῶρα στήν κρίσιμώτερη στιγμῆ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ μας ἀγῶνα.

Ἐνεκα τούτων καλοῦμε πάντας τοὺς καθυστερησαντας συναδέλφους νὰ σκεῦσονται νὰ ἐγγραφῶν μέλη τοῦ Συνδέσμου,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ

Τὸ νέον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ἀπεῦθυνα τὸ κάτωθι πρῶτον ἐγγραφὸν τοῦ πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοῦς:

«Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ἀρχόμενον τῶν ἐργασιῶν του θὰ ἐπιδώσῃ διὰ σειράς μέτρων, ἀνίνα θὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν κ. ὑπουργόν τῆς Παιδείας τὴν ἀνάθεωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡμῶν κατὰ πάντα αὐτῆς τὰ σημεῖα. Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ἔμας, ἔπως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καταστήσῃ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὧ νομίζει δεῖ πρέπει νὰ στηρίζεται ἡ ἐργασία ὑμῶν, ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς τὰς ὀλίγας ταύτας λίξεις.

Ἡ Πατρις ἔχει ἀναθέσει εἰς ὑμᾶς τὴν ὑψίστην ἀποστολήν. Ἐχει ἐμπιστευθῆ εἰς ὑμᾶς ὁμῶν τὸ τιμαλφέστατον αὐτῆς, τὴν ἑσάν γενεάν. Ἐκ τῆς ἐργασίας ὑμῶν ἐκ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν θὰ ἀποδώσῃτε τοὺς ἐμπεισιτευμένους εἰς ὑμᾶς παῖδας, θὰ ἐξαρτηθῇ και ἡ τῶν ἀτόμων εὐχαιμονία και τοῦ ὀλου ἡμῶν ἔθους τὸ μέλλον.

Ἐἴνα δὲ δυνατόν νὰ ἀνταποκριθῆτε εἰς τὰς προδομίας, ἄς ἐφ' ὁμῶν στηρίζει ἡ Πατρις, ἀνάγκη τὴν ὀλην ἐνέργειαν ὁμῶν νὰ κατευθύνωται αἱ ἐπόμενα ἰδέαι:

«Καταβάλλετε πᾶσαν προσπάθειαν, ἔπως διαπλάττωται οἱ νέοι εἰς προσωπικότητας μὲ γνώσεις σταθεράς και πλουσίας, μὲ ἠθικὴν και ἰσχυρὰν βούλησιν και μὲ ἀνεπτυγμένους ἄσους αὐτῶν τὰς σωματικὰς και πνευματικὰς δεξιότητας μέχρι τῆς τελειότητος, τῆς ὀκείας εἶνε ἐκπαιδευτικᾶι. Ἡ προσπάθεια ὑμῶν ἂ; τεινὴ εὐάθως, ἔπως οἱ νέοι ἐξεργασμένοι τοῦ σχολείου εἶνε ἔτοιμοι νὰ διαθῶσαι τὰς δυνάμεις αὐτῶν εἰς τὴν ἐξυηρητέτην κοινωνίαν ἰδανικῶν. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου ὀφείλετε νὰ ἀγῆτε αὐτοὺς εἰς πλήρη ἐπίγνωση τῶν ὑποχρέωσεων, ἄς ἔχουσι πρὸς τὸ εὐρὸν ὀνολον, οὐ ἀποτελοῦσι μέλη και νὰ καλλιερῆτε ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τὰ συναισθηματα τῆς πρὸς τὸν πλησίον και τὴν Πατρίδα ἀγάπης και τῆς πρὸς τὰ ἔθνικα ἰδανικὰ προσηλώσεως.

Ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος, αἱ ἔθνικαι παραδόσεις ἡ τῶν πατέρων ἔθρησκεία, ἡ ἔθνικὴ γλῶσσα, ἡ ἔλληνικὴ οἰκογένεια και ἡ σημασία αὐτῆς διὰ τὴν ἔθνικὴν ὑπαρξιν ἔστωσαν τὸ θεμελιῶν, ἐφ' ᾧ νὰ στηρίζετε τὴν ἐπὶ τοῦς ἔλληνοπαῖδας ἐπίδρασιν ὁμῶν και πρὸς ταῦτα προσκαθετε νὰ στρέψωτε τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν αὐτῶν. Ἡ ἰστορικὴ διδασκαλία δεῖ τὰ ἔθνη μεγαλοφυροῦσι δεῖ τῆς ἐπιμελοῦς καλλιερῆσεως τῶν ἰδεῶν τούτων και ἡ ὑγιῆς ἀγωγή πρῶτιστην ἀπαίτησιν ἔχει ἀναγεγραμμένην τὴν ὀντότητα ἑρακαίαν αὐτῶν.

«Ὀῦτω ρυθμιζόντες τὴν ἐργασίαν ὑμῶν, θὰ καταστήσῃτε τὴν παρ' ἡμῖν Ἐκπαιδευσιν ὀργανον κοινωνικῆς προόδου και ἔθνικῆς εὐημερίας, θὰ δημιουργήσῃτε Σχολαῖον, ὀπερ οὔτε ὀργανον ὀκηρητικῶν

μὲ τὴν κεκοιθησῆ δεῖ ἐξυηρητοῦν τὸ γενικὸν τοῦ κλάδου συμφέρον.

Ἐπίσης καλοῦμε πάντας ἔπως σκεῦσονται ἐγκαίρως νὰ ἐκπληρώσωμε τὰς πρὸς τὸν Σύνδεσμον και τὴν Ὀμοσπονδίαν ὑποχρεώσεως των.

Μὲ τιμὴν

Ὁ Πρόεδρος (Ὁ Γραμματεὺς
Α. Ε. Σαμαράτος Ν. Παντελίδος

Τὰ μέλη
Ἰωκ. Καλός, Γεωργ. Γαλιάνος, Χαράλ. Γιωργόπουλος, Ἄγγ. Ἀλεξανδρεῖος.

μια; μένον κοινωνικῆ; τάξεως ἡ πολιτικῆς μερίδος θὰ ἀποβῇ, οὔ.ε ἔδαφος καλλιερῆσεως ἀνατρεπτικῶν και ἀνταθνωτικῶν ἰδανικῶν κατὰ τὴν ἰσχυρίαν. Ἐχολοῖτον τοιαῦτα ἰδανικὰ ἑραρεσμένων ὑπαρξῶν τῶν ὀμάδων και τῶν ἀντιθέσεων ἰστάμενον, ὑπὸ πάντων θεωρούμενον ὡς ἔθρημα ἔθνικόν, θὰ ἀναδειχθῇ σὺμβολον ἔθνικῆς ἰνότητος και ἐργαστήριον, προερασευδίζον τὴν νέαν Ἐλλάδα εἰς μεγαλοφυροῦματα ἀντίξια τῶν προγονικῶν.

Ἐπίλειτε δὲ νὰ μὴ λησμονήτε, δεῖ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ὁμῶν ταύτης ἀπαιτεῖται παρ' ἐκάστου συντονος ἐργασία και εὐδαιμονία ἐνδελεχῆς προσπίθεια πρὸς βελτίωσιν και τελειοποιήσιν, πιστῆ εἰς τὸ καθῆκον ἀφοσιώσεως, ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τοῦ ἔργου ὁμῶν και βίος ὑποδειγματικῶς.

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον θὰ ἔλθῃ διὰ τῶν δυνατῶν μέσων ἐπίκουρον εἰς τὸ ἔργον ὁμῶν τὸ τίσον πολὺμορχον, ἀλλὰ και ὑψηλόν. θὰ παρακολουθῇ ὁ ὑμᾶς ἀγρυπνῶνς ἐν τῇ ἐπιτελέσει αὐτοῦ και θὰ ἔχη γνώμων ἀποκλειστικῶν πρὸς μαρτυροῦσιν γνώμης καπὶ ἐκάστου ἐξ ὁμῶν τὴν ἐν τῇ σχολείῳ ἐργασίαν και τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμπεριφορὰν ὁμῶν.

Μὴ διατάξετε νὰ ἀπευθύνωθε ἀπ' εὐθίας πρὸς τὸ Συμβούλιον μετὰ παρηγορίας, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἀνδρας ἐλευθέρους και εὐτως εὐγενῆ ἔχοντας προορισμόν, ζητηόντες ὀθηρίας, ἀφράζοντες ἐπιθυμίας, εὐχὰς ἡ και παράκονα.

Τὸ δυνάμιον δὲ ἀποφύγετε τὰς ὑπὲρ ὁμῶν συστάσεις ἔξωθεν προσώπων, ἔχοντες ὅπ' ἔψαι δεῖ πᾶσα τοιαύτην παρήγοριαν δὲν ἔσ' ἀεὶ ἀεὶ πρὸς ὀφέλιαν ἐκείνου, ὑπὲρ οὐ τελείαται.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 18 Μαρτίου 1926.

Ἄ Πρόεδρος τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου
Ν. Ἐξυηροῦπουλος

ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

(Ἐκ τῆς ἔθρημ. τῆς Κυβερνήσεως)

- α) Περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν γενικῶν Ἐπιτερωτηῶν εἰς 10.
- β) Καταργοῦνται 7 θέσεις τοῦ διδασκικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.
- γ) Καταργεῖται τὸ Τεχνικὸν Διδασκαλεῖον.
- δ) Περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τοῦ διδασκικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

α) Καταργεῖται ἡ Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία.

στ) Ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους καταργοῦνται πᾶντα τὰ ἐν τῇ ἱταλίᾳ Ἐλλάδι λειτουργοῦντα μὴ πλήρη γυμνασία. Ἐπίσης δύνανται νὰ καταργηθῶσι, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἔλληνικὰ σχολεῖα και ἡμιγυμνασία ἔχοντα ὀλιγωτέρους τῶν 10 μαθητῶν.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ὀλη ἡ πλουσία και διδασκικώτατη ὀλη τοῦ μαθήματος τῆς ἔθνικῆς Ἀγωνῆς ἐκδίδεται εἰς ἔβδομαδιαία τεύχη ἀπὸ 24 σελίδας τὸ καθῆνα μετὰ ἐξαφύλλου ὑπὸ τῆς ἐκδοῦ. Ἐταιρίας «Ἀθῆνα» Α. Πάλλη και Σία μὲ τὴν συνεργασίαν τῆς Δοκ. Ἀρσινόης Ταμπακοπούλου και κ. Ἀρ. Πάλλη. Ἐθρηπίδου 6. Ἀθῆνας.

Ἐκαστον τεύχος δρ. 5.

Συνάδελφοι, διαδοῦτε τὸ ἐπίσημον ὀργανον τῆς Ἐθνοπαιδείας μας εἰς τὰς ζωικὰς ὀργανώσεως τῆς περιφερείας και εἰς τὰς κοινότητες συνεταρισμοῦς και ὀματεῖα.

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μεταξύ των πολλών σκοπών του σημερινού σχολείου είναι και ο Κοινωνικός. Είναι απαραίτητο να δειχτεί η στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ προσωπικότητας και κοινωνίας, και η σημασία της για το σχολείο.

Ο Kliuckwort στη Lehrzeitung του Αμβούργου γράφει «Κάθε άνθρωπος γεννιέται μέσα στο περιβάλλον μιας κοινωνίας και μέσα σ' αυτήν μεγαλώνει. Η ψυχή του κέρνει από τις προσωπικότητες και τα αγαθά του πολιτισμού της Κοινωνίας αυτής, τις δριστηκές της κατευθύνσεις και το μορφωτικό της σκοπό».

Καθένας είναι μέλος και όργανο της κοινωνίας και σύμφωνα μ' αυτήν κινείται. Ποτέ δε θα καταδικάσουμε έναν Έθνη γιατί σύμφωνα με τους Νόμους της Φύλης του σκότωσε το γέροντα κατέρα του. Ποτέ δε θα καταστήσουμε υπεύθυνο έναν άνθρωπο του δέκα του εκατοαίωνα γιατί απειροσάπησε τις απόψεις της κοινωνίας του.

Από την Αναγέννηση όμως αρχίζουν μερικά έθνη να ελευθερώνονται από τις απόψεις της εποχής τους και να τις κρίνουν με δικά τους μέτρα. Η συνείδηση, που κάνει δυνατά τον έσωτερικό διαχωσμό στον άνθρωπο, αρχίζει να σηκώνει το ανάστημά της με προστά στην κοινωνία. Εάν δε το έθνος δεν υποκύψει στις ιδέες της Κοινωνίας του, βρσκει από όλες τις μεριές αντίσταση και εχθρότητα. Τότε η γυρίζει πάλι και περισαρμόζεται με τις άρχες, τις αντιλήψεις του σύνολου, η δείχεται γενναίότερος και παρασύρει αυτός την κοινωνία με το μέρος του. Αν κατορθώσει αυτό τότε κέρνει την τιμή του Ιστορικού Όσηγοού. Αλλά και πάλιν οι Ιστορικές μεγάλες προσωπικότητες δεν μπορούν να νοηθούν χωρίς την Κοινωνία. Πάντα αυτή κινείται στερεά και άχωριστα μαζί τους, με το έσωτερικό τους.

Κάθε άνθρωπος λοιπόν έχει το χρώμα της Κοινωνίας του και του αιώνα του.

Το αίώνιο αυτό κοινώνει μεταξύ προσωπικότητας και Κοινωνίας γίνεται και σήμερα στις λαϊκές μας τάξεις. Και αυτές έχουν τις Ιστορικές τους εξελίξεις και τη καλαισθητική τους και ηξελεκτική τους άποψη. Έχουν κι αυτές Όσηγοός και δθηγοόμενους, έφευρέτες και μιμητές, καλλιτέχνες και έρασιτέχνες, έρευνητές και επιχειρηματίες. Και αυτές δοκιμάζουν, ζούν την ευχάριστη άρμονία, αλλά και τον δεινό διαχωμό μεταξύ ατόμου και Κοινωνίας.

Είναι έργο του δασκάλου το Α το με κ ο καλό να μεταβάλλη σε Κοινωνικό καλό.

Είναι έργο του να βάλει στην ψυχή του παιδιού ανεξάλειπτη την ιδέα της κοινωνίας.

Με την δθηγία ενός καλού παιδαγωγού μπορεί μια τάξη να μεταβληθί σε οσοβαρή και αξία Κοινωνία.

Π. Ταμπ.

Η κοινωνική και οικονομική θέση του δασκάλου εξαρτάται απ' την υπόληψη που έχει στο σχολείο η κοινωνία. Και η υπόληψη αυτή εξαρτάται πάλιν απ' την αξία της δουλειάς, που γίνεται μέσα σ' αυτό, και απ' την προπαγάνδα που κάνει για το σχολείο ο δάσκαλος μέσα στην Κοινωνία.

ΓΝΩΜΕΣ ΠΟΥ ΔΕΙΚΝΟΥΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ

Τούλιος Τυπιδος.— Αν ήταν άλλη θεία δι ή ζωντανή γλώσσα εν' ανάγνωση να γράφεται, ποια άνηκουση δυστυχία εις το έθνος! Διά τον φτωχόν λαόν, δπου πρέπει να εργάζεται διά να ζή, και δέν του άπομένουν χρήματα και καιρός ν' αγοράζη γραμματικές και λεξικά, και να μάθη να τα μεταχειρίζεται, δέν ήδελ' υπάρχουν βιβλία. Οι προκομμένοι ήθελε γράφουν μόνον διά τους προκομμένους. Οι άπόγοι εκείνου του λαού, που έμπνεόταν ύψηλά έθνικά αίσθηματα τραγουδιώντα τα ποιήματα του Όμηρου, και δπου συναγμένος εις τα Όλύμπια γροκούσε την άνάγνωση της άθάνατης Ιστορίας... ήδελ' είναι καταδικασμένοι εις παντοινήν άμάθειαν. Η δημοτικότερη φιλολογία της οικονομίας ήθελε κατανήγει προνόμιον άλλων, και τότε πού πρόδοος, πού πολιτισμός, πού έθνική υπαρξίς!

Λέγουν δι ή ζωντανή γλώσσα είναι άκάνονιστη λογική άνέφρασις το να ειπή κανείς δι μιá γλώσσα είναι άκάνονιστη. Είναι οά να πη δι μιá γλώσσα δέν υπάρχει... Ας την καθάρίσουμε, ως την πλουτινώμε με παλαιές λέξεις δταν λείπουν οι νέες... αλλά χωρίς να φθείρωμε την ιδική της ώραότητα, συνιερβόντες τ' άρμονικά της μέλη, χωρίς ν' αλλάξωμε τή γραμματική! Καταφρονώντες τή δημοτική, δηλαδή την μόνην ζωντανή γλώσσα, καταφρονώμε τον έαυτό μας, άρνούμεθα την Ιστορίαν μας, και δέν άφανίζομε, επειδή δέν ήμπορούμε, αλλά βέβαια άργοπορούμε το μέλλον μας. Η ευγένεια υιός γλώσσας εξαρτάται όχι από τες λέξεις, άλλ' από το ύφος, από τή σύνθεση δηλαδή των λέξεων...

Όποιος άγωνίζεται με φέρην σχίσματα εις την θρησκεία και εις την γλώσσα, άγωνίζεται ν' άφανίση το έθνος...

Γιά να μάθη κανείς την έπίσημη γλώσσα άνάγκη πρώτα να σπουδίση τ' άρχατα και εν δ έλληνικό: λαός βροίκεται ακόμα σε τέτοια άπαιδευσία και άμάθεια φταίει ή γλώσσα που του δίνουν και που δέν καταλαβαίνει.

Τόν τελευταίο καιρό κατάκτηος ή δημοτική την ποίηση καιρός όμως ν' άρχιση να γράφεται και στα πεζά. Την έθνική ένότητα μόνο στη γλώσσα που το έθνος μπορεί ήμπορούμε να τή σιηρίξωμε, στη γλώσσα των ήρώων του εικοσιένα...

Δέν έχωμε καιρό να χάνωμε. Είναι καθήκον, μάλιστα των νέων ν' άγωνιστούν με την ψυχή τους: σιδόν άγώνα αυτών (1880).

Ηδελα να δό νοιάσουν οι λόγοι μας, και άκόμη περισσότερο οι νέοι μας, δι το γλωσσικό ζήτημα δέν εινε μόνο λογοτεχνικό, μα πολύ περισσότερο ζήτημα πολιτισμού! απ' αυτό εξαρτάται το μέλλον του έθνους.

Η πειθαρχία στις αποφάσεις των δυλλόγων και της Όμοδπονδίας εινε ο πρώτος όρασ για τή ζωή της οργανώσεως και την έπιτυχία των άγώνων της.

ΤΥΠΟΙΣ Κ. Σ. ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΨΑΡΡΩΝ 41-ΑΘΗΝΑΙ

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΟ τον κυκλοφορήσαντα πρώτον τόμον Α της Έστορίας των Νεωτέρων Έλληνων του κ. Βλάση Ρούμψη παραλαβάνομεν την άκόλουθον παράγραφον περι των σκέψεων του πρώτου Κυβερνήτου της Έλλάδος περι εκκαίδευσεως εν γένει και Ακαδημίας Ιδιαιτέρως:

«Τό ελάττωμά σας—έλεγεν ο Καποδιστριας προς τον γραμματέα του Δραγουμην—εινε, ότι μόλις μάθετε μερικούς κανόνας της γραμματικής, έστω και εις την Γερμανικήν, αυτοχειροτονήσεθε διορθώται της Κοινωνίας και νομοθέται της Πολιτείας. Άλλο, όμως, σημαίνει Γραμματική, άλλο Κοινωνία και άλλο Πολιτεία». Ο Καποδιστριας, μεριμνών μετ' άληθοος πάθους διά τήν μόρφωσιν του τόπου και δίδων τήν ώθησιν προς τας θετικάς γνώσεις, άνεπαρόησε κάποτε, δικαιολογών την τακτικήν του:

«Να έβρώσω Ακαδημίας; Αλλά διά να εισέλθω εις τήν Ακαδημίαν, πρέπει ν' άρχίσω από τήν στοιχειώδη εκκαίδευσιν».

Η έβρωσις της: «Ακαδημίας Αθηνών» συμπίπτει με τον συνωστισμόν τριών Γυμνασίων εις το Βυρβάκειον, με την κατάργησιν τώσων σχολείων, χέριν οικονομικών με την περικοπήν του κρατικού επιδόματος εις το Πανεπιστήμιον και με την άφιέρωσιν 600 χιλιάδων δρ. από τας εισπράξεις εκ των έγγραφών των ποιητών διά προικοδότησιν της νέας Ακαδημίας.

«Έστία» 21-3-26.

ΑΛΒΕΡΤΟΣ ΤΣΕΣΛΕΥ

Ο παρεπιδημών ένταύθα διακεκριμένος Αμερικανός παιδαγωγός Αλβέρτος Τσεσλέυ έδωκε σειράν διαλέξεων δι' ών ή δόλιγοχρονος ένταύθα παρσμονή του δέν έμεινε άπαρκος. Το «Έλεύθ. Βήμα» έδημοσίευσε την 21 Μαρτίου όλίγας λέξεις του διακεκριμένου παιδαγωγού δι' ών εκθέτει τούς σκοπούς και τον τρόπον της δάσεως του.

Σκοπός μας, — ειπε, — εινε να κώμωμεν δυνατά τα παιδιά σωματικώς, ψυχικώς, ψυχικώς και πνευματικώς. Αι μέθοδοι τες όποιες χρησιμοποιούμεν διά την έπιδωξιν του σκοπού μας εινε διάφοροι. Έπεινή δμως την όποιαν κυρίως μεταχειρίζομεθα εινε ή της ομαδικής άναπτύξεως των νέων. Ένδιαφέρμα και εργάζομαι διά τα παιδιά ήλικίας από 12 μέχρι 17 έτών. Το έργον του παιδικού τμήματος της Χ. Α. Ν. αρχίζει όταν το παιδί εισέρχεται εις την άφηδικήν ήλικίαν, δηλαδή περι το δωδέκατον έτος. Τα πέντε αυτά έτη (12—17) αποτελούν την ήλικίαν καθ' ήν ο νέος και σωματικώς και ψυχικώς εινε μια εύπλαστον ζύμη άναμένουσα από διαφόρους παράγοντας την μελλοντικήν της κατεύθυνσιν. Αν προσέξωμεν το παιδί κατά την ήλικίαν αυτήν θα συνηθώμεν να καθορισώμεν το μέλλον του. Κατ' αυτήν καθορίζεται αν ο έφηρος θα έξελιγθί εις άνδρα καλόν ή κακόν. Κατ' αυτήν γεννώνται οι έγκληματα. Η Χ. Α. Ν. επιδιώκει να ώθήση τούς νέους εις το καλόν κατά την εύπλαστον ήλικίαν των χρησιμοποιούσασών: μέσον προς τούτο την άλληλοδοθήθειαν μεταξύ αυτών τούτων των ένδιαφερομένων. Βάσις του συστήματός της εινε παροχή διηγεσία προς τών πλησίον, ή άμοιβαία διακονία μεταξύ των νέων. Η Χ. Α. Ν. εινε καθαρώς σύλλογος άλληλοδοθηθείας.

«Διά να έπιτυχάνεται δε πρακτικώς

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Ο ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

I.

Μείνουμε στο προηγούμενο άρθρο με το ερώτημα, αν οι ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης για μιὰ καθολική οδυσιαστική μόρφωση τῶν πολιτῶν πραγματοποιήθηκαν και πῶς. Σημειῶνω ἀκόμη, πρὶν νὰ προχωρήσω, πῶς ἀνάλογες ιδέες βρισκόμασιν νὰ διατυπώνονται στὴ Γερμανία καὶ ἀπὸ ἕναν ἰντιπρόσωπο τοῦ «φωτισμένου δεσποτισμοῦ» τὸ Βασιλεῖα τῆς Πρωσίας Φρειδερίκο Γουλιέλμο τὸν Γ', καὶ ἀπὸ τὸ φιλόσοφο Φίχτε στους περιφημοὺς «Λόγους πρὸς τὸ Γερμανικὸ Ἔθνος». Γιὰ νὰ κατανοήσωμε ὅμως τὴν ἐξέλιξη τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου εἶνε ἀνάγκη νὰ ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὰ μορφωτικὰ ἰδρύματα, πού ἱστορικὰ πολὺ προγενέστερα ἀπὸ τὸ δημοτικὸ Σχολεῖο υπηρέτουσαν τὶς μορφωτικὰς ἀνάγκες τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ κλήρου, δηλ. τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὶς μοναστηριακὰς σχολὰς καὶ τὰ λατινικὰ Γυμνάσια. Ὅλα τὰ ἰδρύματα αὐτὰ ἐπηρεαζόμενα ἀπὸ τὴν κίνηση τῶν νέων ιδεῶν, ἀπὸ τὴν φιλοσοφία, πού ἔπαυε πιά νὰ εἶνε ὑπηρετρία τῆς Θεολογίας, ἀπὸ τὶς φυσικὰς ἐπιστήμας, πού μετὰ τὸ πείραμα καὶ τὴν συστηματικὴν παρατήρησιν βρῆθουσιν τὸν ἀνθρώπο στὴν κυριαρχία του ἐπάνω στὴ φύσιν, τὸν Ὀθμανισμό, πού ἀνάστησε τὴν κλασσικὴν ἀρχαιότητα στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς βοηθοῦσε στὴ δημιουργικὴ μετουσίωση τῶν μορφῶν τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, σιγά σιγά ἄλλαξαν ὑπόστασιν «ἐκ τῶν ἀνω» δηλ. πρῶτα τὰ Πανεπιστήμια ἀπὸ τὴν Παναίτια χειραφέτησίν τοις ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὕστερα τὰ κλασσικὰ ἢ ἀνθρωπιστικὰ (οὐμανιστικὰ) Γυμνάσια. Μὰ ἂν ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ εἶνε ἔτσι, πού τὴν περιγράφωμε, στίς προτεσταντικὰς χώρας, στὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἢ καθολικὴν Ἐκκλησίαν ἀκολούθησε κίπως διαφορετικὸ δρόμο. Χωρὶς νὰ μὲν ἀνεπηρέαστῆ ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῶν καιρῶν καὶ τῶν ιδεῶν, ἀναπτύσσοντας ἀξιοθαύμαστη ὀργανωτικὴν προσπάθειαν γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴν ἀπόλυτην κυριαρχίαν τῆς ἐπάνω στίς ψυχὰς, δημιούργησε μετὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς μοναχικὰς τάξεως καὶ πρὸ πάντων τοὺς Ἰησοῦιτες ἕνα ἰσχυρότατον μορφωτικὸ ὄργανισμὸν. Προσπάθησε νὰ κρατήσῃ ὅσο μπορούσε περισσότερο καιρὸ καὶ τὰ Πανεπιστήμια κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς καὶ ὅταν δὲν μπόρεσε νὰ τὸ πετύχῃ ἴδρυσεν διὰ τῆς «καθολικὰς Πανεπιστήμιας», πού πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἀνθοῦν ἕως σήμερον, ἴδρυσεν σπουδαιότατα ἱερατικὰ σεμινάρια καὶ μετὰ τὰ μοναχικὰ

ἢ συνεργασία μεταξὺ τῶν νέων τὰ παιδικὰ τμήματα τῆς X. A. N. καθ' ὅσον τὸν κόσμον διοργανῶνουν ὅπῃ τὴν ἀλγίδα τῶν ὀμίλων ἐξ 11—15 παιδιῶν ὅπῃ τὴν ἀρχηγίαν ἐνὸς παιδιοῦ κίπως μεγαλειότερον. Οἱ ἑμίλοι εἴτε ἀποτελοῦν μικροκομικοὺς ὀργανισμοὺς μετὰ πειθαρχίαν, οἵτινες διευκολύνουν τὴν ἀλληλοβοήθειαν μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν καὶ ἐξασκοῦν τὸ παιδί εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου καὶ τοῦ κοινωνικοῦ μέλους.

Ἐλευθέριον Βῆμα 21 · 3 · 20.

Τρίτον ἄρθρον τοῦ κ. Δ. Γλυνού

τῆς Γυμνασίας, Κολλέγια καὶ Παρθενάγωγεια προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ ὀλοκληρῶν τὴν παιδείαν τῶν καθολικῶν λαῶν στὰ χέρια τῆς. Καὶ στὸν ἀγῶνα τῆς αὐτὸν παίρνοντας καὶ τὶς νεώτερες φυσικὰς ἐπιστήμας σὲ ὅλην τὴν ἔχτασιν μέσῃ στὴν περιοχὴν τῶν μελετῶν τῆς, παίρνοντας καὶ τὴν ἀνθρωπιστικὴν ἀντίληψιν τῆς ἀρχαιογνώσιας, ὅσο συμβιβάζονταν μετὰ τὶς ἀντιλήψεις τῆς, ἀγωνίστηκε καὶ ἀγωνίζεται ἀκόμη νὰ συμβιβῶσιν ὅλες τὶς πνευματικὰς καταχτήσεις τοῦ νεώτερου ἀνθρώπου μετὰ τὶς βασικὰς τῆς ιδέας, τὰ δόγματα τῆς καὶ τὴν παράδοσιν τῆς. **Καὶ μόνο μετὰ τὴν ἰδέαν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου δὲν συμβιβάστηκε ποτε τῆς.**

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὁ ἀντίθετος πρὸς τὴν φεουδαρχίαν καὶ τὸν ἀνώτερον κλήρον λαὸς, ὅσο προβαίνει πρὸς τὴν νίκη, ὅσο καταχοῦσε τὴν ἐξουσίαν, τὰ ὕλικά καὶ πολιτικὰ μέσα, τόσο διαχωρίζονταν. Καὶ οἱ νέοι κύριοι, ὅσοι δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀπόχτησιν καὶ τὴν διακυβέρνησιν τῶν ὕλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀποτελοῦσαν τὴν νέα κυρίαρχην τάξιν, οἱ μεγάλοι δασοί, ἐνὶ μετὰ τὴν βοήθειαν ὅλου τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν ὁρμὴν τῶν ἐπαναστατικῶν συμβόλων, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος, τῆς ἀδελφωσύνης, γκρέμιζαν τὸ φεουδαρχικὸν δεσποτικὸν ταυτοχρόνον σιγὰ σιγὰ καὶ ἀνεπαίσθητα συμβιβάζονταν μαζί του. Ἡ κυριαρχικὴ συγγένεια ἐπικρατοῦσε. Ἡ σπουδαῖο κοινωνικὸ φαινόμενον πού μποροῦμε νὰ τὸνομάσωμε «κοινωνικὴν διάλυσιν», δημιουργοῦσε αὐτὸ τὸ ψυχικὸ ἀμύθημα ἀπὸ τὴν ἀλληλεπίδρασιν τῶν συγγενῶν τάξεων, παλαιῶν καὶ νέων κυρίων. Οἱ παλιοὶ δὲν πέθαιναν ψυχικὰ, μετουσίωνονταν συντηρώντας ἕνα πλῆθος ἀπὸ τὶς ιδέας, τὶς προλήψεις, τὶς διαθέσεις τοῦ παρελθόντος. Οἱ νέοι σύμφωνοι μετὰ τὴν καινούργιαν θέσιν τοῦς ἐμπαινοῦν σιγὰ σιγὰ στὴν ψυχολογίαν τῶν παλιῶν, κρατῶντες βέβαια καὶ αὐτοὶ ὀρισμένα κύρια σημεῖα ἀπὸ τὶς ιδέας καὶ τὰ σύμβολα, πού τοὺς ἀνέβασαν, ὀρισμένες καταχτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ, πού εἶχαν γίνῃ πιά ὀριστικὰ κέρδη τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἡ νέα αὐτὴ κατάσταση μᾶς ἐξηγεῖ τὴν ἱστορίαν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀπὸ τὸ 1800 ὕως σήμερον. Γιατὶ οἱ νέοι κύριοι, παρ' ὅλες τὶς ἀντιθέσεις πρὸς τοὺς παλιούς καὶ τὶς πολιτικὰς περὶπέτειας τοῦ 19ου αἰῶνα, πού ὠδήγησαν σ' ἡν πολιτικὴν ἐκφρασὴν τοῦ συμβιβασμοῦ, δηλ. τῆς συναγματικῆς βασιλείας, θεωροῦσαν γιὰ διὰ τοὺς σχολεῖο, τὸ Γυμνάσιον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, εἴτε μετὰ τὴν χειραφετημένην ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μορφήν του, εἴτε καὶ μετὰ τὴν κληροκρατοῦμένην. Ἐνῶ τὸ δημοτικὸν σχολεῖο, μένει σχεδὸν ἔξω ἀπὸ τὸ ἄμεσον ἐνδιαφέρον τοῦς καὶ προάγειται πιά μετὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐκ τῶν κατ' ὄψιν, ὡς σχολεῖο, πού πρόκειται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὶς μορφωτικὰς ἀνάγκες, τῶν μικροαστῶν, τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων. Καὶ προάγειται ἀληθινὰ μόνο ἀντίστοιχα μετὰ τὴν συνειδητοποίησιν τῶν τάξεων αὐτῶν, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦς καὶ μετὰ τὴν ἄμεσιν ἢ ἔμμεσιν ἐπιρροήν, πού ἀσκῶν στὴ διαμόρφωσιν

τῆς Πολιτείας καὶ τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων.

Ἄς παρακολουθήσωμε τὴν ἐξέλιξιν τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου στὴ Γαλλίαν, πού εἶνε διδαχτικώτατη. Εἶδαμε τὸ μεγαλόστομον διατυπωμένον πρόγραμμα τοῦ Condorcet. Τὶ ἔγινε στὴν πράξιν; Ἀπάνω ἀκόμη στὸ βρασιμὸν τῆς ἐπαναστατικῆς ὁρμῆς τὸ διάταγμα τῆς 29 Frimaire τοῦ χρόνου II, ἐπιβάλλει ὑποχρεωτικὴν φοίτησιν ὅλων τῶν πολιτῶν στὸ λαϊκὸν σχολεῖο γιὰ τρεῖς χρόνια. Καὶ τιμωρεῖ τὸν πατέρα, πού δὲ στέλνει τὸ παιδί του στὸ σχολεῖο τὴν πρώτην φορὰ μετὰ βαρῶν πρόστιμο, τὴ δεύτερη μετὰ δέκα χρόνια στέρησιν τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων καὶ τὸν θεωρεῖ «ἐχθρὸν τῆς ἰσότητος». Μὰ ὅλα αὐτὰ γρήγορα λησμονοῦνται. Οὔτε σχολεῖα ἰδρύνονται, οὔτε δασκάλοι μορφώνονται, οὔτε οἰκονομικὰς θυσίαι γίνονται γιὰ τὴν λαϊκὴν παιδείαν. Ἡ ὑπάθεια καὶ καὶ ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ναπολέοντα ἀδιαφορεῖ τελείως γιὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖο, ἐνῶ ὀργανώνει τὴν μέσιν ἐκπαίδευσιν, ἰδρύνοντας τὰ κολλέγια. Ὅπου ὑπῆρχαν λαϊκὰ σχολεῖα ὁ δάσκαλος, φυσικὰ ἀμόρφωτος, αὐτοδίδαχτος παίρνει μιστὸ 80 φράγκα τὸ χρόνο. Ἡ ἀνωρθωμένη βασιλεία ἀκολουθεῖ τὴν ἴδιαν ταχτικὴν. Ἀφήνει τὸ λαὸν ἀμόρφωτον, δὲν τοῦ ἐπιβάλλει τὴν υποχρεωτικὴν φοίτησιν.

Στὰ 1848, στὴ δεύτερη Δημοκρατίαν παρουσιάζει ὁ Carnot νομοσχέδιον γιὰ τὴν υποχρεωτικὴν φοίτησιν, μὰ δὲν ψηφίζεται. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λειτουργοῦν βέβαια στὴ Γαλλίαν διδασκαλεῖα. Μὰ δύνουν μόρφωσιν ἐντελῶς στοιχειώδη. Ὁ δάσκαλος ἔχει μιστὸ 500 φράγκα τὸ χρόνο.

Στὰ 1864, στὴν ἐποχὴν τοῦ τρίτου Ναπολέοντος, ὁ Gonteur, γενικὸς γραμματέας τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἀπαντᾷ σὲ κείνους, πού ζητοῦν ὑποχρεωτικὴν φοίτησιν: «Μὴ μᾶς ζητᾶτε τὴν υποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν. Δὲν εἶναι μέσα στὴ ἡθῆμας. (Παντοῦ καὶ πάντα, καθὼς βλέπομε, οἱ ἀντιδραστικοὶ τὰ ἔθνη καὶ ἡθῆ ἐπικαλοῦνται γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν πρόοδον). Ἰσχυρίζεσθε, πῶς πέτυχε σὲ ἄλλους λαούς; Τὸ ἀρνιέται μὲ δριμυτοῦς ἀνθεντικούς. (Καὶ οἱ ἀυθεντικοὶ ἀριθμοὶ παντοῦ καὶ πάντα ὄργανο τῆς ἀντιδράσεως). Μήπως στὴν Πρωσίαν; Μὰς ἔδωσαν, κύριοι, κάτω καὶ ἀπὸ τὴν Πρωσίαν! (Γέλοια στὴν αἴθουσαν. Μὰ σὲ τρεῖς χρόνια ἡ Πρωσία τοὺς ἀπαντοῦσε στὸ Σεντάν). Ἄς ἀφήσωμε, κύριοι, αὐτὰς τὶς φαντασιοληξίαις. (Παντοῦ καὶ πάντα ἡ πρόοδος στὰ μάτια τῶν ἀντιδραστικῶν εἶναι φαντασιοληξία.) Μὴ μᾶς ξαναμιλήτε γι' αὐτὰ.»

Καὶ ὅμως ὁ λαὸς ἔκλυσε καὶ ἀρχίως νῆγωνίζεται γιὰ τὸ πνευματικὸν του ψοφί. Στὰ 1866 ὁ Jean Macé ἰδρύει τὴν περίφημην Ligue de l'enseignement. Σὲ λίγα χρόνια ὁ σύλλογος αὐτὸς ἔχει τμήματα σὲ ὅλην τὴν Γαλλίαν. Τὰ συμβόλαια του εἶναι τρία: Παιδεία δωρεάν, ὑποχρεωτικὴ, καὶ λαϊκὴ (gratuité, obligation, laïcité, τὸ τρίτον κυρίως μετὰ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀνεξαρτησίας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰ μοναχικὰ τμήματα). Στὰ 1869 ὑποβάλλει ἡ Ligue ἀναφοράν στὴν Κυβέρνησιν μετὰ τὰ αἰτήματά της καὶ μετὰ 100,000 ὑπογραφῶν ἀπὸ ὅλην τὴν Γαλλίαν. Καὶ ὅμως ἀκό-

μη στά 1871 και μετά την ήττα της Γαλλίας το σχετικό νομοσχέδιο του Jules Simon βρόσκει αντίδραση. Ο δριζική επισκοπος της Rouen σεβ. Bonperochie κραυγάζει: «Αυτός ο νόμος είναι έθνική συμφορά, σκληρότερη από όλες τις καταστροφές.» Και μόνο στις 28 Μαρτίου του 1882, ο εκπαιδευτικός οργανωτής της Τρίτης Γαλλικής Δημοκρατίας Jules Ferry κατορθώνει να ψηφισή το θεμελιώδη νόμο του δημοτικού σχολείου, που πραγματικοποιεί τα αιτήματα της λαϊκής παιδείας. Τότε γίνεται η λαϊκή παιδεία ύποχρεωτική ως το 13 χρόνο της ηλικίας, αναδιωργανώνονται και πληθαίνουν τα Διδασκαλεία, αυξάνει ο μιστός των δασκάλων και σε λίγα χρόνια μέσα καταβαίνει ο αριθμός των αναλφαβητών σε 1 ο/ο. Γιατί φυσικά οι νόμοι δεν έμειναν γραμμένοι στο χαρτί.

Πήρα επίτηδες για παράδειγμα ένα λαό, που θεωρείται από τους πιο δημοκρατικούς και τους πιο προωθημένους, για να δείξω την άμεση εξέλιξη του λαϊκού σχολείου από την ανάπτυξη της λαϊκής συνείδησης και άκομα για να δείξω πόσο σκληρά και έπιμονα το διλαρχικό και δριστοκρατικό πνεύμα μεταχετευμένο μέσα στη συνείδηση μιας άρχουσας κοινωνικής τάξης, που έχει να δείξει τόσους άγώνες απολυτρωτικούς, και τόσες εξαιρετικές διανοίες σε όλους τους κλάδους της ανώτερης ζωής, όπως η γαλλική bourgeoisie, μπορεί να έμποδισή με χίλιους τρόπους με χίλιες προσπάθειες την πραγματική λαϊκή μόρφωση.

Μα μόλις αυτές τις περιπέτειες, που είναι μπορεί να πη κανείς τυπικές, όσο κι αν παραλλάξω στις διάφορες χώρες ή εξέλιξη ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, το λαϊκό σχολείο διαμορφώνεται σταθερά ολοένα πλουσιότερο, ολοένα καλύτερα οργανωμένο, με προσωπικό όργανο μορφωμένο, σε όλες τις πολιτισμένες χώρες. Και αυτό γίνεται παντού παράλληλα με την ανάπτυξη της λαϊκής συνείδησης.

Μια συνολική επισκόπηση, που θα είχε σκοπό να μās δείξει τα κυριότερα γνωρίσματα του λαϊκού σχολείου, στους πολιτισμένους λαούς ως τα 1910 περίπου, θα μās παρουσίαζε το ακόλουθο διάγραμμα.

A.) Το δημοτικό σχολείο εξυπηρετεί τις πνευματικές ανάγκες της μικροαστικής, της αγροτικής και της εργατικής τάξης. (1) ο/ο από το σύνολο των παιδιών κάθε χώρας περνούν μόνο από το δημοτικό Σχολείο.

B.) Η παιδεία, που παρέχεται από το λαϊκό σχολείο θεωρείται δικαίωμα, κάθε πολίτη. Γι' αυτό όχι μόνο δίνεται δωρεάν, μά και με τη χορήγηση των βιβλίων και της γραφικής ύλης, άκομα και τροφής ή και ρουχισμού διευκολύνεται σε πολλές χώρες ή ταχικά και πολύχρονη φοίτηση όλων των παιδιών στο σχολείο.

Γ.) Η μόρφωση του λαϊκού σχολείου είναι ύποχρεωτική για όλα τα παιδιά άγόνια και κορίτσια. Η ύποχρέωση αρχίζει από τα τρία ή τέσσερα χρόνια και προχωρήσε στα 5, 6, 7, 8 και 9 χρόνια. Μπορεί σήμερα να πη κανείς πως ή σημαντικότερη στάθμη για τον πολιτισμό των λαών είναι τα χρόνια, που κατορθώνουν να δίνουν πραγματική μόρφωση σε όλους τους πολίτες. Μετά τον πόλεμο αρχίζει να νομοθετείται και να πραγματοποιείται σχολική και μετασχολική και μαζί ύποχρεωτική παιδεία ως τα 18 χρόνια του κάθε παιδιού. Γι' αυτό δώσω μια ιδέα για την πορεία της στάθμης αυτής αναφέρω, ότι στην Πρωσία

μεταξύ των κληρωτών υπήρχαν αναλφαβητοι στα 1872—73=4,58 ο/ο, στα 1884=2,030 ο/ο στα 1894=0,33 ο/ο, στα 1904=0,04, στα 1907=0,02, και στα 1914=0,01 ήτοι ένας στους δέκα χιλιάδες! Αναφέρω άκομα ότι ή Γαπωνία παρουσίασε στα 1919 στατιστική με 1 ο/ο καθολικό αναλφαβητισμό. Στην Ελλάδα ο μέσος όρος του αναλφαβητισμού είναι 45—50 ο/ο.

Δ.) Ω; πώς τή σχέση με τή μέση εκπαίδευση παρουσιάζεται μια διπλή μορφή. α) Σε χώρες με βαρεία δριστοκρατική παράδοση, όπως ή Γερμανία και ή Γαλλία, υπάρχει σχεδόν τέλειος χωρισμός μεταξύ της δημοτικής και τή μέση εκπαίδευση δηλ. το παιδί, που πάει στο δημοτικό σχολείο συνήθως δεν πηγαίνει καθόλου στην μέση εκπαίδευση και το παιδί πάλι, που θα πάη στο Γαλλικό κολλέγιο ή το λύκειο ή στο Γερμανικό Γυμνάσιο όλων των ειδών, ή πηγαίνει κατ' εθεθίαν στις προπαρασκευαστικές τάξεις των λυκείων και των Γυμνασίων επί τρία ή τέσσερα χρόνια, για να μπη έπειτα στο έννεάχρονο γυμνάσιο ή το έφινάχρονο Γαλλικό λύκειο, ή μεταπηδάει από τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου στη μέση Εκπαίδευση. Η λαϊκή και ή μέση Εκπαίδευση στις

χώρες αυτές είναι παράλληλες, εξυπηρετούν καθαρά διάφορες κοινωνικές τάξεις. β.) Σε χώρες με λιγότερο βαρεία μεσαιωνική παράδοση ή σε χώρες νέες το δημοτικό σχολείο με άρκετες τάξεις του χρησιμεύει ως κοινό υπόβ. θρο για τή μόρφωση όλων των πολιτών. Η Έλβετία και ή Αμερική είναι τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα. Στην Έλβετία έχουμε έξη χρόνια κοινό δημοτικό σχολείο, στην Αμερική έχουμε όχτώ χρόνια κοινό δημοτικό σχολείο και κατόπι αρχίζει ή μέση εκπαίδευση.

Μα στα τελευταία δεκαπέντε χρόνια γίνεται μια έντονότερη κίνηση γύρω από το σχολείο. Νέα οργανωτικά ιδανικά υψώνονται. Το λαϊκό σχολείο και σε χώρες σαν τή Γαλλία ή τή Γερμανία τείνει νάλλάξη χαρακτήρα. Ένα νέο δημοκρατικό πνεύμα πολύ μεσσότερο, πολύ ουσιαστικότερο από το δημοκρατικό ιδανικό τής Γαλλικής Επανάστασης κινάει τή σκέψη. Μέσα στην παιδεία ζωντανών λαών τίποτε δεν μένει άνεγγίχτο από το δριμυτικώτατο αυτό φύσημα, που αναρριπίζει τις ψυχές. Γι' αυτό είναι άνάγκη πριν φτάσουμε στα γενικά μας συμπεράσματα για τήν υπόσταση του λαϊκού σχολείου να κοιτάξωμε σύντομα καίτηνέα αυτή κίνηση.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Μαθαίνο Ιξόδικα πως κυκλοφορεί κάποια καταστατικό για τήν ίδρυση χωριστού συλλόγου μετεκπαιδευόμενων δημοδίων. Άκομα, ότι καλέστηκε και Συνέλευση που έπρόκειτο να συζητήση το Καταστατικό αυτό στις λευκομέριες του.

Θι μου έπιτραπή σε λίγες γραμμές να διατυπώσω τις σκέψεις μου άπάνω στο ζήτημα αυτό.

Τρία έρωτήματα προβάλλονται: 1) Μπορεί ένας τέτοιος σύλλογος να όρθοποθήση; 2) Συμφέρι; στο θεσμό μετεκπαιδευόμενων ή ίδρυσή του; και 3) Θι έξυπηρετήση και τα γενικά συμφέροντα του κλάδου;

Στο πρώτο έρωτήμα ή άπαίτηση είναι άρνητική. Δεν είναι δυνατό ένας τέτοιος σύλλογος να εδοκιμήση έχω από το σύνολο, γιατί πρώτα-πρώτα όργάνωση, σύλλογος θα πη συγκέντρωση των μελών, άνταλαγή σκέψεων, άλληλληγγύη, άλληλογνωριμία κλπ. Άλλά ο σύλλογος των μετεκπαιδευόμενων θα όποτελείται από μέλη σκορπισμένα σ' όλα τα άκρα τής Ελλάδος. Ποτέ δε θα μωρέσουν να συνεδριάσσουν. Θι στέλνουν γραφίες τις γνώμες τους στις γενικές συνελεύσεις; Έ! τότε είναι κατά το... «στείλέ μου πασοδι τήν ευχή». Δεν πιστεύω να μωρέση κινείσ να σοβαρολογήση άπάνω στο είδος αυτό τής συζήτησης.

Δύτερος λόγος που δεν μπορεί να όρθοποθήση ένας τέτοιος σύλλογος είναι το διλογόριθμο των μελών του.

Όλοι—όλοι οι μετεκπαιδευθέντες και μετεκπαιδευόμενοι δεν περνούν τους 100 μέχρι σήμερα και αυτοί σκορπισμένοι, όπως είπαμε, στα πιο άπομακρα μέρη τής Ελλάδος. Γι' αυτό σταθή ζωικός σύλλογος και να όρισκείται στο ύψος του έχει άνάγκη από άριθμό μελών σεβαστό, από μέσα υλικά και ήθικά άρκετά, που δε μωροδν φυσικά να προσφέρουν οι λίγοι μετεκπαιδευόμενοι.—Άλλά και άλλος άκομη λόγος: Δι φαντάζονται εκείνοι που πρώτοι πηραν τή άπόφαση αυτή τήν υπόσκηψη έχθρότητα του κλάδου που θα γεννηθή κατά τής τάξεως εκείνης, ή

όποια φεύγει από τήν άγκαλιά του για να επιδιώξη χωριστά πραγματοποίηση των δικαίων του; Και διν όπολογίζουν πως ή έχθρότητα αυτή θα έκδηλωθή σιγά—σιγά σε πολεμική φανερή και θα κνίξη το σύλλογο τους; Και άλλο άκομη: Ό μετεκπαιδευθείς θα όρισκείται σε μια περιφέρεια που θα λειτουργεί σύλλογος δημοδίων μέσα σ' αυτόν θα συζητούνται τα ζωτικά του κλάδου συμφέροντα, θα πέρνωνται άποφάσεις, θα διατυπώνονται σκέψεις από όλους, έκτός από αυτόν αν και άνήκοντα στην ίδια οικογένεια, με ίδια ιδανικά, με ίδιους πόθους και έπιπέδες. Δεν πιστεύω να όρεθή κανείς που θα θελήση να μείνη σε τόση άπόσταση από τον τοπικό του σύλλογο, για τή πρόσδε του όπολου και τήν τέλεια όργάνωση μπορεί να συντελέση, αν έχει τήν δύναμη, και που μπορεί να προσφέρει ανεκτίμητη όπηρεσία για το γενικό συμφέρο τής Έκπαιδευσεως.

Απαντώντας και στο δεύτερο έρωτήμα πάλι λέγω πως δε συμφέρι έχριστός σύλλογος γιατί μόνον ή όμαδική ύποστήριξη των συμφερόντων κάθε τάξεως μπορεί να εδρη άπήχητή στους Άρμοδίους, μόνον ή κίνηση του συνόλου δεν θα προσκόψη σε πολλά έμποδία και δυσχέρειες. Μη λησμονομε πως ή περυσινή διδασκαλική Συνέλευση δεν παραγνώρισε τα δικάια των μετεκπαιδευόμενων, άλλα τους έδωκε τήν πρέκουσα θέση τους παρ' όλες τις φλυαρίες που ακούγονται στα παρασκήνια. Γιατί λοιπόν ή σπουδή αυτή ίδρύσεως χωριστού συλλόγου, άφοο όλόκληρος ο κλάδος πηρε άπόφαση δικαίη για τους μετεκπαιδευθέντας.

Άλλά και στο τρίτο έρωτήμα ή ίδια άπαίτηση: Δι συμφέρι γενικά για τα συμφέροντα όλου του κλάδου ο χωρισμός αυτός, γιατί γίνεται ένα κακό προηγούμενο, αρχίζει ή διαίρεση σε τάξεις και καθενός δεν διαφεύγει ή τεράστια ζημιά που μπορεί να γίνη στην Όργάνωσή μας μ' αυτό.

Δεν θα ήταν προτιμότερο, εκείνοι που πρωτοστάτησαν στην κίνηση αυτή του

